

MBh. 5, 5957. KATHÁS. 27, 40. उदयाय RAGH. 9, 7. अयुनर्मताय BHÁG. P. 5, 19, 25. भूत्यै (Conj.) Spr. 3413. अर्थाय 4121. लाभाय KĀM. NĪTIS. 1, 17. अयसे ÇĀK. 113, 3. — e) mit gen.: तस्यान्नस्य (NĪAK. ergänzt दाने) MBh. 1, 8035. — d) mit अर्थे, अर्थाय, अर्थम्, क्लेशे, प्रति: मित्रार्थे आन्धवर्षे च बुद्धिमान्यतते सदा Spr. 2203. ममार्यं नूनमर्थाय यतमानः R. 3, 73, 2. तदर्थम् Spr. 2382. मोक्षार्थम् MBh. 1, 1591. स्वर्गार्थं न पतिष्यति HARIV. 7273. सो ऽहं यातिष्ये (lies यतिष्ये) पुत्रार्थम् MĀRK. P. 121, 39. धर्मार्थं यतताम् (gen. pl.) Spr. 4238. शापान्तक्लेशस्तस्यां न किं यते KATHÁS. 121, 153. कथं यतिष्ये भोजनं प्रति 92, 29. — e) mit acc.: यतसे प्राणिपीडनम् HARIV. 14603. राक्षसा उल्लाभावा हि यतसे विक्रिया वने R. 3, 49, 56. यतस्वान्यतमं रणाम् so v. a. mache dich gefasst auf 33, 60. Vgl. u. h) a) am Ende. — f) mit infin. M. 9, 6. MBh. 1, 6360. 3, 2637. R. GORR. 2, 13, 14. 3, 23, 22. RAGH. 3, 17, 25. KUMĀRAS. 2, 59. KATHÁS. 3, 128, 19, 51. RĀGA-TAR. 1, 159. 3, 282. 6, 334. BHÁG. P. 3, 24, 28. BHĀṬṬ. 13, 58. — g) ohne Ergänzung sich anstrengen, alle seine Kräfte anwenden, Sorge tragen, auf seiner Hut sein, sich vorsehen: यतमाना वनं राजन्गरुनं प्रतिपेदिरे MBh. 1, 5877. 3, 8814. R. 1, 63, 22. 3, 34, 21. 26. 44, 27. SUÇR. 2, 23, 8. तथा नित्यं यतेयाताम् — यथा न M. 9, 102. DAÇAK. in BENF. Chr. 183, 12. PRAB. 91, 4. BHĀṬṬ. 12, 4. act.: यततो ह्यपि — पुरुषस्य — शन्द्रयाणि प्रमाथीनि हर- त्ति प्रसभं मनः BHÁG. 2, 60, 7, 3, 9, 14. MBh. 3, 3313. HARIV. 13637. BHÁG. P. 1, 6, 21. 4, 8, 32. 23, 10. 5, 18, 27. 6, 2, 35. 10, 30, 20. KĀURAP. 30. — h) partic. a) यत् bedacht auf: यतनासु so v. a. kampfbereit MBh. 3, 4010. रूपे 3, 7139. 6, 1738. संयुगे R. 7, 29, 13. चित्तविजये BHÁG. P. 7, 13, 30. प्र- ज्ञाविवृद्धये 6, 5, 5. यतो (यत्ने die neuere Ausg.) ऽभूद्रक्षां प्रति HARIV. 9118. mit infin. MBh. 3, 14944. zu Allem vorbereitet, der seine Maass- regeln getroffen hat, auf seiner Hut seiend, sich vorsehend: शतो ऽसि मम पुत्रेण यतो भव महीपते MBh. 1, 1976. 3, 790. 4, 1282. 1291. R. 1, 32, 6. 7. 2, 35, 18. 93, 24 (102, 26 GORR.). 97, 13 (106, 9 GORR.). BHÁG. P. 4, 10, 22. 8, 7, 2. 10, 1. 9, 2, 3. mit pass. Bed. besorgt —, gelenkt von: रथ MBh. 2, 2011. 3, 1703. हर्यः 3, 12111. WESTERGAARD stellt dieses यत् zu यम्; an der ersten und dritten Stelle würde यत् nicht zum Metrum passen; vgl. unter — अभिसम्. — ß) यतित mit einem infin. derjenige, den zu — man sich bemüht hat (vgl. शक्ति): असकृद्यतितो ह्येष कृतुं व्याघ्र वने तया MBh. 1, 5570. अयनेतुं च यतितो न चैव शक्तितो मया 6045. impers.: यतितं वै मया पूर्वं वेत्थ ब्राह्मणि तत्तथा । नेमं यतस्ततो गन्तुम् ich war darauf bedacht 6128. — 6) med. feindlich zusammengearthen: त उग्रसो वर्षण उग्रवाक्त्वो नकिञ्छन्तुषु पतिरे greifen sich nicht unter einander selbst an RV. 8, 20, 12. सं ज्ञानते न यतसे मिथस्ते 7, 76, 5. im Kampfe liegen AIR. Ba. 1, 14. 8, 10. देवासुरा यता आसन् KĀṬṬ. 37, 11. — caus. यार्तयति DHĀRUP. 33, 62 (निकारोपस्कारयोः, nach Andern निराकार und खेद st. निकार). 1) verbünden, vereinigen: हा जनी यात- यन्तरीयते RV. 9, 86, 42. मित्रो जनीन्यातयति ब्रुवाणः 3, 39, 1; vgl. या- तयस्सन. med. sich verbünden: अयातयत्तं नितयो नवगवाः RV. 1, 33, 6. — 2) anfügen, anbringen: अयातने पृष्ठानि यातयति PAÑĀV. Ba. 13, 10, 16; vgl. वि caus. — 3) Jmd (gen.) Etwas (acc.) an's Herz legen: मदी- येष्वेव लेखेषु तत्रभवत्स्वामुद्दिश्य सभाजनानि यातयिष्यामः MĀLAV. 74, 10. — 4) vergelten (lohnen oder strafen): एवा हि त्वामृतया यातयत्तं मघा विप्रैभ्यो ददत्तं श्रुषोमि RV. 5, 32, 12. जनीयं यातयन्निषः । वृष्टिं दिवः परि-

VI. Theil.

स्रव 9, 39, 2. कर्दां श्लेषचिद्यातयासे 5, 3, 9. उषं शृणोत्रं यातय 10, 127, 7; vgl. शृणयात्. यो ऽप्यगुरोर्ते शतेन यातयात् (= श्लेषयेत् Comm.) TS. 2, 6, 10, 2. किल्बिषं नु मा यातयन्निति damit man es nicht als Fehler rüge AIR. Ba. 1, 13. यो न यातयते वैरम् vergelten, erwidern MBh. 3, 1383. अयातयित्वा वैराणि 1382. वैरं ते पातितं (पातितं ed. Bomb.) मया 13, 567. यत्राबला वलिनं यातयति 4858. med. den Lohn für Etwas empfangen: तत्र वाहं कृस्तिनं यातयिष्ये so v. a. dort werde ich dir den Elephanten abtreten 4856. 4858. 4860 u. s. w. तत्राहं ते भवने भूरितेजसो राजनिमं कृस्तिनं यातयिष्ये 4880. — 3) sich bemühen lassen (nach ŚĀJ.) AIR. Ba. 1, 14. — 6) kämpfen lassen TBh. 1, 3, 2, 4, wo mit dem Comm. यातयेत् (= प्र- यत्नं कारयेत्) st. पातयेत् zu lesen ist. — 7) Jmd peinigen, quälen (vgl. यातना), act. BHÁG. P. 5, 26, 31. fig. 6, 1, 22. mod.: आत्मानं यातयते 5, 26, 18. यातयमान pass. 8.

— अधि aufreihen: वत्ससु हृक्वा अर्धि येतिरे श्रुभे RV. 1, 64, 4. — caus. med. sich vereinigen mit: अर्थं धमस्तं उर्विया वि भाति यातयमानो अर्धि सानु पृषेः erreichend RV. 6, 6, 4. — अनु med. zustreben, reichen zu (acc.): अनु जनीन्यातते पञ्च धीरः RV. 9, 92, 3.

— आ anlangen, erreichen, Fuss fassen, wohnen in (loc.): कस्मिन्ना यंतयो जने RV. 5, 47, 2. आ ते भद्रायां सुमतां यतेम 6, 1, 10. आ यद्वा यतेमहि स्वराज्ञे 5, 66, 6. आस्मै यतसे सज्याय पूर्वाः 10, 29, 8. 91, 7. सकृत् प्राणा मया यतन्ताम् AV. 17, 1, 30. आ देवेषु यतते आ सुवीर्यं आ शंसं उत नृणा- म् bleiben RV. 3, 16, 4. partic.: स्वायां दिश्यायत्तम् ÇAT. Ba. 9, 3, 2, 13. अ- त्तमायत्ता 14, 4, 3. 10. Das partic. आयत्तं hat noch folgende Bedd. 1) ab- hängig von, beruhend auf, zu Jmds Verfügung stehend (die Ergänzung im loc., gen. oder im comp. vorangehend) AK. 3, 1, 16. अमात्ये दृष्टे अयातते दृष्टे वैनयिकी क्रिया । नृपती कोषराष्ट्रे च हते संधिविपर्ययो ॥ M. 7, 65. 205. Spr. 3274. MBh. 14, 2084. 2351. HARIV. 5021. R. 1, 53, 14. fig. (34, 15. fig. GORR.). 2, 43, 28. MEGH. 16. KATUÁS. 46, 180. तवायत्ताः प्र- ज्ञाश्रेमाः R. GORR. 2, 2, 26. प्रावृत्तस्य चात्रमायत्तम् VARĀH. BRH. S. 21, 1. KATUÁS. 46, 19. MĀRK. P. 72, 21. 126, 3. 4. 7. HIT. 84, 5. विदधे तस्यायत्तं निजं धनम् stellte es zu seiner Verfügung RĀGA-TAR. 3, 88. चतुरायत्ता MAITREJUP. 6, 6. R. 1, 4, 29. 5, 86, 12. ÇĀK. 92. Spr. 1431. 2263. 5384. VĀDDHA- KĀM. 13, 14. KĀM. NĪTIS. 3, 77. 18, 20 (मित्रायत्ते zu lesen). DAÇAR. 2, 40. MĀRK. P. 126, 5. LĀ. (II) 90, 13. KATHÁS. 18, 136. 20, 151. 52, 211. 53, 7. RĀGA-TAR. 4, 491. Ind. St. 2, 303, 1. PAÑĀT. 83, 17. HIT. 32, 9. 130, 3. ed. JOHNS. 1086. DAÇAK. in BENF. Chr. 197, 19. H. 918. VOP. 7, 85. मदेकाय- ततां गता KATHÁS. 32, 171. ईश्वरेच्छायत्तव SARVADARÇANAS. 79, 14. ohne Ergänzung R. 7, 38, 9. DAÇAR. 2, 22. आयत्तीकृत RĀGA-TAR. 4, 689. Vgl. अनायत्त, परायत्त, स्वायत्त. — 2) sich anstrengend, sich bemühend: परमा- यत्ताः BHÁG. P. 8, 7, 5. auf seiner Hut seiend, sich vorsehend R. 7, 19, 10. धनुरायत्तमुत्तमम् so v. a. bereit stehend 109, 7. — Vgl. आयतन, आयति. — caus. act. anlangen machen in: स्वर्गे लोके ÇAT. Ba. 11, 3, 2, 10. AIR. Ba. 2, 34. irrig als Erklärung von यातयति Nir. 10, 22. = कर्मसु प्रवर्तयति DURG.

— अत्या med. sich sehr (सति adv.) bemühen um (loc.), sehr bedacht sein auf DAÇAK. 64, 7.

— अत्वा partic. °यत्त beteiligt bei, verbunden mit, in Beziehung ste- hend zu, abhängig von, beruhend auf, sich erstreckend auf, vorhanden

2*